

37. אפשר לסוחטו

1. חולין קה. "אמר רב כיון" עד "וסבר רב אפשר לסוחטו"

אמר רב: כיון שנתן טעם בחתיכה - חתיכה עצמה נעשית נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה. אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא: מכדי רב כמאן אמר לשמעתייה - כרבי יהודה, דאמר מין במינו לא בטיל, לימא פליגא אדרבא, דאמר רבא: קסבר רבי יהודה כל שהוא מין ומינו ודבר אחר, סלק את מינו כמי שאינו, ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו! אמר ליה: אי דנפל ברוטב רכה - הכי נמי, הכא במאי עסקינן - דנפל ברוטב עבה; ומאי קסבר אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי נעשית נבלה? אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור. דאיתמר, רב ורבי חנינא ורבי יוחנן דאמרי: אפשר לסוחטו - אסור, שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי: אפשר לסוחטו - מותר

2. ר"ן חולין מג: (בדפי הרי"ף) "ולפיכך נ"ל דעיקרא דמילתא" עד "וגרסינן תו עלה בגמרא וסבר רב"

ולפיכך נ"ל דעיקרא דמילתא הכי איתא דמשום דבשר בחלב מדינא אפשר לסוחטו אסור וחתיכה עצמה נעשית נבלה השוו חכמים דבריהם בכל האיסורין בין שנתערבו במינן או שלא במינן לבשר בחלב ואנן הכי קאמרין אי קסבר אפילו בבשר בחלב שאילו נסחט חלב שבו יהא הבשר מותר מעתה אין איסור בשר מחמת עצמו אלא מחמת חלב שבו וכיון שכן אינו בדין שתהא חתיכה עצמה נעשית נבלה להצריך ששים כיוצא בה בשלא במינה שכיון שאפשר לה לחזור להכשרה נמצא שאין כולה אסור ואפילו תאמר שאפשר להחמיר בזה מן הטעם שאכתוב בסמוך בס"ד אכתי אינו בדין שנדון אותה כבשר אסור ושתאסור כל החתיכות מפני שהן מינה אליבא דר' יהודה שהרי אין איסורה מחמת בשרה אלא מפני חלב שבה ולמה נדון אותה כבשר אלא על כרחק קסבר דאפשר לסוחטו אסור שגזרת הכתוב כך היא שכל בשר שנתבשל בחלב נעשה איסור מחמת עצמו ואפי' היה אפשר לסחוט חלב שבו אסור ומעתה כיון שאיסורו מחמת עצמו בדין הוא שיהא צריך ששים בשאינו מינו ושיאסור כל החתיכות כולן אליבא דר' יהודה וכיון שבבשר בחלב הוא כן מן הדין השוו חכמים כל האיסורים לבשר בחלב מדבריהם כל שנתערבו דרך בישול כבשר בחלב וכמו שאני עתיד לפרש שם בס"ד הא אילו היינו אומרים בבשר בחלב דאפשר לסוחטו מותר א"כ לא יהא לנו שום דבר שנתערב בו שום איסור שיהא אותו שנתערב בו איסור מחמת עצמו אלא איסור דבר אחר הוא שגורם לו ליאסר בבשר בחלב כבשאר האיסורין ולמה נאמר בהן חתיכה עצמה נעשית נבלה אינו בדין ומש"ה לא שקלינן וטרינן בפרק גיד הנשה אי קסבר אפשר לסוחטו אסור או לא משום דעיקר אפשר לסוחטו בבשר בחלב הוא ומדאורייתא ובשאר איסורי משום לתא דידיה מדרבנן ומ"מ אפשר לסוחטו אסור וחתיכה עצמה נעשית נבלה אינן ענין אחד בעצמו ומש"ה אתי שפיר לישנא דאמרין אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה עצמה אמאי נעשית נבלה שהרי היה אפשר לומר דאע"ג דאפשר לסוחטו מותר ה"מ אי ידעינן בודאי שנסחט ממנו האיסור אבל מסתמא יש לנו להצריך ס' בכל החתיכה לפי שהאיסור שנבלע בחתיכה ואין בה ששים לבטלו אפילו אתה מוסיף עליה לתשלום שיעור ששים אין האיסור שנבלע בתחלה בחתיכה ונסרך בה מתחלק בשוה בחתיכה ובאותו תוספת כדי שיתבטל בששים אלא לעולם נשאר רובו בחתיכה וכן הוא בודאי ולפיכך אפילו אם נאמר דאפשר לסוחטו מותר היה אפשר לומר דחתיכה עצמה נעשית נבלה להצריכה ששים ושתהא נידונה ג"כ כבשר אסור לאסור כל החתיכות מפני שהן מינה אע"פ שדבר אחר גרם לה ליפסל אלא דתלמודא לא ס"ל הכי שאינו בדין שהדבר שהוא אפשר לחזור להכשרו יהא נדון כגוף האיסור עד שיאסור כל החתיכות כולן מפני שהן מינה וכי פריך תלמודא אמאי חתיכה עצמה נעשית נבלה עיקר פירכיה ליתיה למה הצריכה ס' בשאינה מינה שזה אפשר הוא מן הטעם שכתבתי לפי ששוב אין איסור הנבלע בה מתחלק בשוה אבל עיקר פירכיה הוא למה היא נידונה כבשר נבלה שמפני כך אוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה והרי כיון שאפשר לה לחזור להכשרה נמצא שאין איסורה מחמת בשר שבה שא"כ לעולם תאסר אלא איסורה מחמת חלב שבה ונמצא שהאיסור שבה עם החתיכות מין בשאינו מינו הוא וכ"ל ואפילו נימא דאפשר לסוחטו מותר היאך אפשר שתחזור להכשרה דמאן לימא לן שנסחט ממנה חלב שבה שמא תאמר בשנתערבה בשלא במינה ויש בו ס' בכל החתיכה והרי אע"כ ראוי לאסרה מן הטעם שכתבתי שכיון שאין האיסור הנבלע ונסרך בה בתחלה מתחלק בשוה במים שנתוסף עליה לאחר מכן אפילו תוסיף כל מימות שבעולם יש לחוש לכך ושוב לא תחזור להכשרה שמא תאמר אין הכי נמי אלא דאנן הכי קאמרין דאפשר לסוחטו מותר אע"פ

שהוא דבר שא"א לעמוד עליו ומש"ה אי אפשר לומר דחתיכה עצמה נעשית נבלה אין במשמע הלשון כך דכיון דהאמוראים פליגי בהא מילתא מינייהו אמרי אפשר לסוחטו אסור ומינייהו אמרי אפשר לסוחטו מותר משמע שהוא דבר שאפשר לעמוד עליו ולבא לידי מעשה. איכא למימר אין ודאי ואנן הכי קאמרין דלמ"ד אפשר לסוחטו מותר אין איסורו מגופו וכיון שכן כל היכא דטעים לה קפילא ארמאה ואמר שאין בה טעם חלב כלל שריא ולמ"ד אפשר לסוחטו אסור איסורו מגופו עד שאפ"ל נסחט כל חלב שבה עדיין אסורה ועומדת ולפיכך אפילו אמר לן קפילא שאין בה טעם חלב כלל אסורה מדינא והשוו חכמים מדבריהם כל האיסורים הנבלעים באחד דרך בישול לבשר בחלב כך נראית בעיני שטה זו

3. רשב"א חולין קח: ד"ה קסבר אפשר לסוחטו אסור

קסבר אפשר לסוחטו אסור, ואסיקנא הכי דבאפשר לסוחטו פליגי, וקיי"ל כרבי יהודה דקאי רבי כוותיה, ורב ור' יוחנן ור' חנינא הכי ס"ל, ואע"ג דשמואל ור"ל ס"ל איפכא ה"ל שמואל לגבי רב והילכתא כרב באיסורי, ועוד דר' יוחנן ושמואל הלכה כר' יוחנן כדקי"ל בעירובין (מ"ז ב') ורבי יוחנן ור"ל נמי הלכה כר' יוחנן, ומיהו בשניער מתחלה ועד סוף קי"ל כרבנן שניהם מותרין, וכשנתערבו נאסרו וחזר הכל להיות גוף של איסור עד שאם אכל חצי זית בשר וחצי זית חלב לוקה משא"כ בשאר איסורין לפי שאין היתר מצטרף לאיסור אלא בקדשים לבד, וכל הענין הזה אינו קשה כלל לפי סברת ה"ר אפרים ז"ל שכתב שלא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבילה אלא בבשר בחלב לבד אבל בשאר האיסורין לא, וז"ל שמצאתי בתוס' שמעתי וראיתי מפרשים ומורים חתיכה עצמה נעשית נבילה ואוסרת כל החתיכות כולן, (וכן [ולכן] אוסרין חתיכה שאינה מנוקרת מן החלב שבשלה עם החתיכות, ואומר אני שאין הדברים האלו אמורין אלא דוקא בבשר בחלב כגון טפת חלב שנפלה על החתיכה של בשר, והיינו טעמא דבשר עצמו נעשה נבילה הואיל ויש בו טעם חלב הרי הבשר נאסר ומש"ה מה שפולטת החתיכה אפילו טעם בשר שלה אסור ואוסר החתיכות כולן במינו, אבל אם היה לנו לשער טעם חלב בלבד הנפלט מן החתיכה לא היה אוסר שאר החתיכות אלא משום דגזרת הכתוב הוא שהבשר עצמו נעשה איסור כנבילה ומש"ה אוסר טעם בשר את החתיכות כולם במינה, ולא דמי לשאר איסורין שאם נפלה טפת דם וחלב על החתיכה של בשר אע"פ שיש בה טעם איסור אינו נאסר אלא טעם האיסור שבו אבל בשר של היתר אינו נאסר ואם נתערבה אותה חתיכה באחרות אמאי נעשת נבילה שהרי מה שפולטת אינו אסור אלא הטעם של דם וחלב, אבל כשנפלה טפת חלב על חתיכה של בשר ונבלעה אפילו טעם של חתיכה הוא אסור ואוסר שאר חתיכות מפני שהן מינה

4. בדק הבית להרא"ה ד: א (ח:)

עוד כתב המחבר שאעפ"י שאין אומרין חנ"נ בשאר איסורין מכל מקום אותה חתיכה שנבלעה מן האיסור אסורה ועומדת באיסורה אבל אינה אוסרת אלא כדי איסור שבה ע"כ. ואלו דברים מתהימין מן המתהימין, שאחר שאתה אומר שאין חתיכה עצמה נעשית נבלה ואין משערין אלא באיסור שבה והיא גופה היתר היא אף היא ראויה להיות מן המנין להצטרף לחשבון ששים לבטל האיסור ק"ו מכחל שהוא בעצמו בשר בחלב ומצטרף למנין ששים וא"ת שיצטרף למנין ששים מנין לך שאחר כן יעמוד באיסורו שחידוש הוא שחידשו בכחל שיצטרף ואעפ"כ יעמוד באיסורו לפי שהיה בעצמו בשר בחלב. ועוד כשנפלה לקדרה אחרת מה אתה דן עליה יאסור אותה או לא יאסור אם תאמר יאסור היאך אפשר אחר שאינה אוסרת כל עיקר אלא בכדי איסור שבה וכבר נתבטל היאך אפשר שחוזרת ואוסרת וא"ת שאינה אוסרת היאך אפשר לחתיכת איסור שנפלה לקדרה ולא תאסור הני מילי דמי לחוכא. ועוד שמעולם לא הוזכרה בשום מקום חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא לאסור בשיעור כלה. ובגמרא גבי כחלי דאמרין דבדידיה משערין אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסור, ופירשו רבותי ז"ל לא יאסור אותה כנגד כלו כיון שכבר שיערו בכלו וראו אותו כאלו נתבטל כלו, ומהדרינן כיון דאמרין וכחל עצמו אסור שוויה רבנן כחתיכה עצמה נבלה אלמא לא סגיא הא בלא הא דכל היכא דהאי מתסרא משערין בכולה א"ת כלים יוכיחו שאם נפל בהם משהו איסור אסורין חזר ובשל בהם היתר בכדי ששים של איסור התבטל מותר והכלי אסור הא בורכא דסוף דינא כתחלת דינא וכלי אינו מבטל אסור ונאסר במשהו ואפילו גדולה כמה וכיון דכן עומד באיסורו עד שנגעל אבל הכא אוכלין ואלו מתחילה כשנפל איסור על חתיכה זו היה בחתיכה זו ששים היה הכל מותר אף עכשיו שאין חנ"נ יבטל האיסור שבאותה חתיכה בהיתר ואף היא ראויה להצטרף לבטל ששים. ודברים בהפך הן שיותר ראוי לומר בשאר איסורין חתיכה עצמה נעשית נבלה מבשר בחלב דבשאר איסורין

איכא אסור ונאסר דהיינו היתר מכיון שנבלע ההיתר מן האיסור ראוי לומר שכבר נאסר ואינו חוזר להתירו ואפילו נפלט כל איסור שבו בשכבר נבלע [דף ט עמוד א] האיסור בגופו ונעשה הכל כגוף אחד אבל בשר בחלב שהוא היתר בהיתר וצירופן הוא שאוסרן אפשר שאם נתפרש צירופן בכדי שנשאר כל אחד נקי כתחלתו שיהו מותרין וזה שלא הוזכר לשון אפשר לסוחטו אלא על בשר בחלב ועליו הוזכרו ב' לשונות בדבר אחד חתיכה עצמה נעשית נבלה ואפשר לסוחטו ובשאר איסורין לא הזכירו מעולם אלא חתיכה עצמה נעשית נבלה ולא הזכירו עליו מעולם אפשר לסוחטו, ומאן דלית ליה בשאר איסורין הענ"נ אפשר דאית ליה בשר בחלב אפשר לסוחטו, ומאן דאית ליה בשאר איסורין חתיכה עצמה נעשית נבלה אפשר לסוחטו אסור לא סגיא דלית ליה בשאר איסורין חתיכה עצמה נעשית נבלה

5. טור יורה דעה סימן צב (עמוד רי"ג בטור מכון ירושלים) "ופסק ה"ר אפרים" עד "ורבנו תם"

ופסק ה"ר אפרים דלא אמרינן אפשר לסוחטו אסור אלא בבשר בחלב אבל בשאר איסורין כגון כזית חלב שנבלע בחתיכה ואין בה ס' לבטלו ונאסרה ואח"כ בשלה עם האחרות אין צריך אלא ס' כדי כזית הראשון ואז אפ"י החתיכה עצמה חוזרת להיות מותרת

6. שלחן ערוך יו"ד צ"ב:ב:ד ורמ"א מתחילת דבריו עד "ודוקא אם האסור"

לא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבילה, אלא בבשר בחלב אבל לא בשאר איסורים כגון כזית חלב שנבלע בחתיכה, ואין בה ששים לבטלו, ונאסרה, ואחר כך בישלה עם אחרות, אין צריך אלא ששים כדי כזית חלב, ואז אפילו חתיכה עצמה חוזרת להיות מותרת. הגה: וי"א דאמרינן בכל { האיסורים } חתיכה נעשית נבילה (תוס' וסמ"ק וסמ"ג ומרדכי והאחרונים). וכן המנהג פשוט, ואין לשנות.

7. שלחן ערוך ורמ"א יו"ד קו: א

חתיכה שבלעה איסור, ואין בה ס' לבטלו, שנפלה לקדרה, אינה אוסרת אלא לפי חשבון איסור שבה, שאם יש במה שבקדרה מצורף עם החתיכה עצמה ששים כנגד איסור הבלוע בה, מותר מה שבקדרה, אבל החתיכה עצמה אסורה, לפי שאיסור שבה אינו נפלט ממנה לגמרי (רשב"א ותוס' פרק ג"ה דף ק' ורא"ש ומרדכי שם וסמ"ג דף נ"א ע"ג וסה"ת סי' נ"ב וכו' בלשון ר' אפרים גופיה שבחידושי רשב"א דף קי"ח /ק"ח/ ושבסוף ספר ראב"ן וכו' מהרש"ל פרק ג"ה סי' נ"ז וכל האחרונים) וכן עיקר, ודלא כמו שכתב לעיל סימן צ"ב דאף אותה חתיכה מותרת). מה שאין כן בדבר הנבלל ונימוח, שאם נפל דם וכיוצא בו לתוך רוטב של היתר ואסרו מחמת מיעוטו, ואח"כ נתרבה הרוטב של היתר עד שיש בין כולו ס' לבטל הדם כולו, מותר, שהכל נבלל ונתערב. הגה: ולפי מה שנוהגין לומר בכל האיסורים חתיכה נעשית נבלה, אין חלוק בין דבר לח לדבר יבש אלא לענין זה דאם הנאסר כבר הוא דבר יבש ויש ס' כנגדו, החתיכה הנאסרת תחלה נשארת באיסורה וצריך להסירה משם אם מכירה, ואם אינו מכירה בטילה אינה חתיכה הראויה להתכבד. ואם הוא דבר לח, הכל מותר מאחר דאיכא ס' נגד מה שנאסרה תחילה. ועיין לעיל סימן צ"ב וצ"ט.

8. רמב"ם הל' מאכלות אסורות ט:ט-י וראב"ד

הלכה ט

נפל חלב לתוך קדרה של בשר טועמין את החתיכה שנפל עליה חלב, אם אין בה טעם חלב ד הכל מותר, ואם יש בחתיכה טעם חלב אע"פ שאם תסחט החתיכה לא ישאר בה טעם, הואיל ה ויש בה עתה טעם חלב נאסרה אותה חתיכה, ומשערין ו בכולה אם היה בכל שיש בקדרה מן החתיכות והירק והמרק והתבלין כדי שתהיה חתיכה זו אחד מששים מן הכל החתיכה אסורה והשאר מותר

הלכה י

במה דברים אמורים בשלא נער את הקדרה בתחלה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כסה, אבל אם נער מתחלה ועד סוף או שכסה משעת נפילה עד סוף הרי זה בנותן טעם, וכן אם נפל חלב לתוך המרק או לכל החתיכות ולא נודע לאי זה חתיכה נפל, נוער את הקדרה כולה עד שתשוב ויתערב הכל אם יש בקדרה כולה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת, אם לא נמצא נכרי שיטעום ונסמוך עליו משערים בששים בין בשר לתוך חלב בין חלב לתוך בשר אחד מששים מותר פחות

בששים אסור. **השגת הראב"ד / לתוך המרק וכו'.** כתב הראב"ד ז"ל אנו אומרים שלא שמענו כל החתיכה נעשית נבלה אלא לדעת ר' יהודה דמחמיר מין במינו אבל לרבנן לא ולדברי הכל אם לא ניער כלל אין שאר החתיכות נאסרות ומתניתין הכי משמע טיפת חלב שנפלה ע"ג חתיכה ויש בה בנ"ט באותה חתיכה אסור ניער את הקדרה אם יש בנ"ט בכל הקדרה כל הקדרה אסורה למה לי ניער את הקדרה והלא החתיכה קבלה טעם חלב ונעשית נבלה בלא ניעור הרי יוצאת מאותה חתיכה רוטב לשאר חתיכות והוא רוטב נבילה אלא ש"מ דבעינן שיצא מן החלב האסור לחתיכות והוא חלב נבילה שקיבל טעם הבשר ואם יש באותו חלב כדי ליתן טעם בכל החתיכות אסורות לרבנן ולר"י נמי אע"ג דאמר חתיכה עצמה נעשית נבלה הא אמרינן בגמרא נראין דברי ר"י בשלא ניער והוינן בה מאי לא ניער אי לימא לא ניער כלל מיבלע בלע ולא פליט אלמא אע"ג דאמרינן חתיכה עצמה נעשית נבלה ואסרת כל שאר החתיכות במשהו לא אמרו אלא בשניער והוא תימה שהרי יוצא מן החתיכה רוטב בלא שום ניעור ואם היא נבלה מה צורך לניעור שיצא משם חלב, עכ"ל.

9. חידושי ר' חיים על הרמב"ם הל' מאכלות אסורות ט:ט מתחילת דבריו עד "ויסוד לדברי הראב"ד"

נפל חלב לתוך קדרה של בשר טועמין את החתיכה שנפל עליה חלב וכו' ואם יש בחתיכה טעם חלב וכו' נאסרה אותה החתיכה ומשערינן בכולה אם היה בכל שיש בקדרה וכו' כדי שתהיה חתיכה זו אחד מששים מן הכל החתיכה אסור והשאר מותר עכ"ל.

ובהשגות ז"ל אנו אומרים שלא שמענו כל החתיכה נעשית נבילה אלא לדעת רבי יהודה דמחמיר מין במינו אבל לרבנן לא, ולדברי הכל אם לא ניער כלל אין שאר החתיכות נאסרות וכו' למה לי ניער את הקדרה והלא החתיכה קבלה טעם חלב ונעשית נבילה בלא ניעור הרי יוצאת מאותה חתיכה רוטב לשאר חתיכות והוא רוטב נבילה, אלא ש"מ דבעינן שיצא מן החלב האסור לחתיכות וכו' ואם יש באותו חלב כדי ליתן טעם בכל החתיכות אסורות לרבנן וכו' עכ"ל. וצ"ע בדברי הראב"ד, דמאי שייכות הך דמין במינו הכא, הרי כל זה לא שייך אלא אם נימא דהחתיכה נעשית נבילה וצריכה ששים לרבנן ואז אמרינן דלר"י לא בטלה כלל, אבל אם נימא דאין יתר הקדרה נאסרת אלא בנתינת טעם מהחלב אבל נתינת טעם מהבשר אינו אוסר כלל, וא"כ הרי ממילא לא שייך הכא גם הך דמין במינו לא בטל, כיון דאין איסורא רק מהחלב ולא מהבשר, וצ"ע. ואין לומר דזה גופא אם אמרינן נעשית נבילה תלוי בדין מין במינו אי בטיל או לא, דזה מובן דאין להם שייכות אהדי, וע"כ דברי הראב"ד צ"ע.

ונראה לומר, דהנה יסוד המחלוקת של הרמב"ם והראב"ד היא, בהא דמבואר בחולין דף ק"ח [ע"א] דאפשר לסוחטו אסור, דדעת הרמב"ם היא משום דמשנעשה בשר בחלב נאסר גוף הבשר וגוף החלב, ונעשין עצמו של איסור, ואף אם יפרד אח"כ הבשר והחלב זה מזה ג"כ הן עצמן של איסור, ודעת הראב"ד היא דאינן אסורין אלא כל זמן שהן ביחד בשר וחלב, אבל כשנתפרדו זה מזה חוזרין להיתרן, ואע"ג דכשהן ביחד כל אחד בפני עצמו הוי עצם האיסור, מ"מ כשנתפרדו פקע מיניהו דין בשר בחלב וחוזרין להיתרן, וכדהוכיח זה הראב"ד מהא דבלא ניער אח"כ הקדרה שאר החתיכות מותרין, והיינו משום דבלא ניער אין טעם החלב יוצא לשאר החתיכות משום דאין בלוע יוצא בלא רוטב, הרי דבעינן דוקא טעם החלב לאסור החתיכות, אבל מטעם הבשר בעצמו מותר, דאי לאו הכי אף בלא ניער תאסר מיהא הקדרה משום טעם הבשר בלבד שיוצא גם בלא רוטב, אלא ש"מ דכשיתפרדו הבשר מהחלב חוזרין להיתרן, ואין אסורין משום בשר בחלב אלא כל זמן שהן ביחד הבשר והחלב. ולפי זה לפי דברי הראב"ד דבשר בחלב חוזר להיתרן, א"כ הא דאפשר לסוחטו אסור אין זה משום דנעשה נבילה והוי עצם האיסור, דכיון דנתמעט בלוע החלב שבו מנתינת טעם הרי ג"כ פקע מיניה שם בשר בחלב, וכמבואר בסוגיא דחולין דף ק"ח דכל שאין בו בנותן טעם לא הוי דרך בישול, וא"כ הרי הוא שוה ממש לנתפרד לגמרי הבשר מהחלב דצריכין להיות חוזרין להיתרן, ובעל כרחך צ"ל דהא דאפשר לסוחטו אסור הוא דין בפני עצמו דהואיל וכבר נאסרה שוב אין אותה החתיכה ניתרת, וזהו הדין של אפשר לסוחטו שהוא אסור.

ומעתה יבואר כוונת הראב"ד, דהנה חלוק דין טעם כעיקר מדין מין במינו דלא בטל, דהא דמין במינו לא בטל הוי הפקעה בעיקר דין ביטול דליתא במין במינו, והרי הוא כמו שהוא בעיניה, משא"כ הגזירת הכתוב דטעם כעיקר אין זה דין הפקעת ביטול, כי אם דהוי חלות שם איסור, דאע"ג דהוא בתערובתו ואית ביה דין ביטול אבל טעם כעיקר אסור הוא, וכמבואר בסוגיא דפסחים דלענין למילף שאר איסורים מנזיר צריכינן לדין ק"ו או בנין אב, ולא חשבינן ליה

לגילוי מילתא בעלמא דלא בטייל, אלא ודאי שהוא משום שהוא זה דין חלות איסור של טעם כעיקר. והכי מתבאר מהא דצריכינן לקרא דמשרת דטעם כעיקר, ואע"ג דכבר דרשינן מקרא דהטמאים דצירין ורוטבן אסור דטעם כעיקר, אלא משום דהתם איירינן כשהוא בפני עצמו, דטעם היוצא מן האיסור אסור, והקרא דמשרת אתי לאיסורא דטעם כעיקר אף שהוא בתערובתו וביטולו. ולפי זה נראה, דדעת הראב"ד דבאיסורא דאפשר לסוחטו כיון דבאמת הרי פקע עצם האיסור מיניה, ורק משום דכבר נאסר אינו חוזר להיות נותר, א"כ לא שייך זאת אלא על הנאסר כשהוא בפני עצמו, משא"כ לענין למידן ביה דין טעם כעיקר שהוא גזירת הכתוב של איסור כשהוא בתערובתו וביטולו אין בזה כלל דין אפשר לסוחטו, ולא שייך לומר ביה דהרי הוא באיסוריה שמקודם, דכיון דהרי הוא בביטולו הרי הוא חשוב כהיתר לענין תערובתו, משא"כ במין במינו למ"ד דלא בטל דפקע מיניה עיקר דין ביטול, א"כ הרי הוא כמו שאינו בתערובת כלל, וע"כ שפיר הוי באיסורו שכבר נאסר ונוהג ביה איסורא דאפשר לסוחטו, וכמו שנתבאר. וע"כ זהו ביאור דברי הראב"ד, שכתב להוכיח מהא דאין טעם הבשר בלא החלב אוסר תערובתו דש"מ דלא אמרינן חתיכה נעשית נבילה לעולם, אלא דאיסורו הוא רק כל זמן שהוא בשר בחלב, ולפי זה הא נמצא דגם באפשר לסוחטו כיון דאין בו כדי נתינת טעם דלא הוי דרך ביטול ג"כ פקע מיניה דין חתיכה נעשה נבילה, ואיסורא דאפשר לסוחטו הוא רק משום שכבר נאסר, דשייך זאת רק לגבי נפשיה ולא לגבי תערובתו, וע"כ ממילא דאינה אוסרת תערובתה רק לר"י דמין במינו לא בטל, משא"כ לדידן דקי"ל מין במינו בטל אין התערובת נאסרת כלל, וכמו שכתבנו דבכה"ג לא שייך איסורא דטעם כעיקר, וע"כ ממילא דיתר התערובת כל שאין בה טעם חלב מותרת, וכמו שנתבאר.

ויסוד לדברי הראב"ד נראה שהוא מסוגית הגמ' בחולין שם דתניא שם טפת חלב שנפלה על החתיכה כיון שנתנה טעם בחתיכה החתיכה עצמה נעשת נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה דברי ר"י וחכמים אומרים עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות, ומוקים לה בגמ' דפליגי באפשר לסוחטו אם אסור אם לא, ופריך שם הגמ' ממאי דילמא אפשר לסוחטו דברי הכל אסור והכא במין במינו קא מיפלגי, וקשה דהא נ"מ טובא דאם טעמא דחכמים הוא משום דאפשר לסוחטו מותר א"כ האי עד שתתן טעם פירושו שיתן החלב טעם בקדרה, ואם אפשר לסוחטו אסור ורק דמין במינו בטל א"כ האי עד שתתן טעם פירושו שתתן כל החתיכה טעם, וצ"ל דזהו גופא דפריך הגמ' דמאן לימא לן דהאי עד שתתן טעם אחלב קאי ובאפשר לסוחטו פליגי דילמא אחתיכה קאי ובמין במינו פליגי, וזה נראה דחוק, וגם בסוף הסוגיא דמסיק דפליגי באפשר לסוחטו קאמר שם הגמ' דבמין במינו רבנן כר"י ס"ל, וקשה גם זה דהרי בברייתא לא הוזכר רק דרבנן ס"ל דאפשר לסוחטו מותר ומנלן דבמין במינו רבנן כר"י ס"ל. אכן להראב"ד הרי ניחא, דאפילו אם נימא דאפשר לסוחטו אסור מ"מ הרי למ"ד מין במינו בטל אין הקדרה נאסרת אם לא שיהיה בה טעם חלב, וא"כ כולו אוקימתי שוין דעד שתתן טעם בקדרה אחלב קאי, ובלאו הכי שאר הקדרה מותרת מלבד אותה חתיכה עצמה שנשארת באיסורה, וניחא ג"כ הא דקאמר הגמ' דרבנן כר"י ס"ל במין במינו דלא בטל, דמדתלי היתר תערובתן בדין אפשר לסוחטו מותר ש"מ דבלאו הכי הוה התערובת נאסר וזהו רק אם נימא דמין במינו לא בטל, וכמו שכתבנו.